

innrettet mot portalbasert tjeneste». Vi oppfatter dette som støtte til en portalbasert løsning, selv om Stortinget likevel valgte å vedta loven slik den var foreslått.

Selv om forskriften §1 slår fast at forskriftens virkeområde er alle foretak og virksomheter som er omfattet av gjeldsinformasjonsloven, bærer forslaget til forskrift etter vår mening preg av å være utformet etter tradisjonell registertankegang. Vi mener det er veldig viktig å sikre at forskriftsbestemmelsene verken ikke er til hinder for eller gjøre det lite attraktivt å søke om konsesjon for tilbydere av portaltjenester. Vi antar at for eksempel Finans Norge vil kunne ha viktige innspill her.

Merknader til forslag om forskrift om virksomhet etter gjeldsinformasjonsloven.

I det følgende vil vi kommentere enkelte sider ved forskriftsbestemmelsene som er foreslått.

Utlevering av gjeldsopplysninger for utarbeidelse av kredittscore

Gjeldsinformasjonsloven § 12 første ledd bokstav c gir adgang til utlevering til kredittopplysningsforetak, når disse etter konkret forespørsel skal foreta kredittvurdering eller utarbeide kredittscore fra noen som har saklig behov, jf. personopplysningsloven § 3 fjerde ledd. Kredittopplysningsvirksomhet er regulert nærmere i personopplysningsforskriften kap. 4 og konsesjoner fra Datatilsynet.

Som kjent oppheves gjeldende personopplysningslov i mai 2018 og at det per i dag ikke er klart hvordan kredittopplysningsvirksomhet vil bli regulert i ny lov som gjennomfører personvernforordningen i norsk rett. Vi viser her til høringsbrev datert 6.7.2017 om ny personopplysningslov fra Justis- og beredskapsdepartementet kap.33.

Uavhengig av hva man kommer til når det gjelder andre regler for kredittopplysningsvirksomhet, mener vi det er viktig å begrense bruksområde for gjeldsinformasjon til det oppgitte formålet.

Vi støtter derfor departementets forslag om å begrense utlevering i forbindelse med kredittscore til kredittyttere nevnt i bokstav a eller b i § 12 første ledd, jf. høringsnotatet side 2. Gjeldsinformasjonslovens sentrale målsetting og begrunnelse er at gjeldsinformasjon bør komme på bordet når en person søker kreditt. Det er ikke lovens formål eller begrunnelse at slik informasjon bør utveksles og inngå i kredittscore generelt der noen har saklig behov for kredittopplysninger – da vil opplysningene kunne bli brukt utover de tilfeller der man står overfor kredittsøknader, noe som er formålsglidning.

For øvrig støtter vi den begrensningen som ligger i forslaget til forskrift § 6 med hensyn til hvilke gjeldsopplysninger som kan samles inn for å utarbeide kredittscoremodeller. Samtidig er vi her enig med Finans Norge om at det bør inntas ytterligere en begrensning slik at gjeldsopplysninger kun kan innhentes for utvikling av kredittscoremodeller som anvendes ved kredittvurdering i forbindelse med kredittsøknader. Se her Finans Norges høringsuttalelse punkt 3.1.

Innebygget personvern

En viktig endring i ny personvernforordning er at det stilles krav til såkalt innebygget personvern og personverninnstilling. Disse kravene bygger på et utgangspunkt om at de systemer og tekniske innretninger som brukes ved behandling av personopplysninger skal lages så personvernvennlig som mulig. Dette kravet vil gjelde for alle som søker om konsesjon for etablere gjeldsregister/gjeldsportal.

Etablering av en spørreportal i stedet for gjeldsregister vil, slik vi ser det, være å respektere prinsippet om innebygget personvern i praksis. Slik loven er utformet vil det imidlertid ikke være adgang til å gi avslag til en søknad som innebærer etablering av et gjeldsregister, selv om det er skulle være andre i markedet som kan etablere spørreportal. Dette kan ikke repareres i forskrift. Vi mener imidlertid at det bør inntas en bestemmelse i forskriften om krav til innebygget personvern. Selv om dette uansett følger av forordningen vil dette være et viktig pedagogisk grep. Gjeldsinformasjonsloven legger i all hovedsak bare gir føringer på aktuelle konsesjonssøkende virksomheters egnethet, det stilles i liten grad krav til tjenesten de skal levere. En henvisning til innebygget personvern vil gi departementet bedre mulighet til å legge vekt på dette hensynet i sin konsesjonsbehandling.

Forholdet til regelverket for personopplysninger – forskriftens § 10

Forholdet til den kommende personvernforordningen, og etter vår mening manglende vurdering av den, var et tema i Innst. 356 L. Her uttaler komiteens flertall at «regjeringen har foreslått en egen forskriftshjemmel i gjeldsinformasjonsloven, slik at eventuelle nødvendige tilpasninger til nytt regelverk kan inntas der».

Det er vanskelig for Datatilsynet å vurdere om departementet i forbindelse med forskriftsforslaget har vurdert kravene etter ny forordning i tilstrekkelig grad. Det følger riktig nok av en bemerkning i merknaden til forslaget § 10 at denne bestemmelsen er utformet innenfor rammene av forordningen, men det foreligger ingen henvisninger til hjemler for nasjonalt handlingsrom, drøfting av personvernprinsippene i artikkel 5 i forordningen eller lignende.

Gjeldsinformasjonsloven oppstiller en plikt for finansforetakene til å gjøre gjeldsopplysninger tilgjengelige. Vi savner en drøftelse av hva som er det rettslige grunnlaget for de ulike behandlingen av disse opplysningene på de ulike stadiene. I ny forordningen er det presisert når det må være hjemmel i lov og hvilke krav som stilles til slik lovhjemmel, blant annet et krav til klarhet. Kravet til samtykke som rettslig grunnlag er også presisert, herunder at det må foreligge reell frivillighet. I fortalepunkt 43 er det vist til at samtykke er uegnet som rettslig grunnlag der det er en klar skjevhet mellom den registrerte og den behandlingsansvarlige. Det kan stilles spørsmål ved om utlevering til et gjeldsinformasjonstjeneste er «nødvendig» for å oppfylle en avtale med den registrerte, jf. personopplysningsloven § 8 første ledd bokstav a.

Som nevnt over mener vi at det bør vurderes å innta et krav om innebygget personvern i forskriften, siden dette blir en forpliktelse etter ny forordning. Vi stiller også spørsmål ved om forordningenes artikkel 22, om automatiserte individuelle avgjørelser, herunder profilering, er vurdert. Det vises her til at siden gjeldsinformasjonsloven ikke gir plikt til å søke i registeret

kan man neppe si at automatisert behandling er tillatt i henhold til nasjonal lovgivning, jf. art 22 nr. 2 bokstav b.

Det bemerkes for øvrig at overskriften til bestemmelsen er noe misvisende, siden bestemmelsen bare tar for seg enkelte elementer av personvernregelverket, men ikke sier noe om forholdet til regelverket som sådan.

Særlig om gjenpartsbrev- informasjon til de registrerte

Når det gjelder forslaget til krav til gjenpart i forslaget til § 10 første ledd, vil det etter vårt syn være en god måte å gi den registrerte informasjon om den aktuelle behandlingen av personopplysninger. Det skaper god gjennomsiktighet. Alternativet til gjenpartsbrev, plikt til bare å varsle om utlevering, vil ikke gi informasjon om hva slags opplysninger som er videreformidlet, noe vi mener er uheldig og dårligere gjennomsiktighet.

Vi finner imidlertid grunn til å peke på at det her synes å oppstå et uløst spørsmål, nemlig hvordan gjeldsinformasjonsforetaket skal klare å varsle den registrerte.

Gjeldsinformasjonsforetak skal etter gjeldsinformasjonsloven med forskrift behandle gjeldsinformasjon – de skal behandle den informasjonen loven gir adgang til å behandle, verken er eller mindre. Det er nærmere regulert i forskriften § 3 hva gjeldsinformasjon er og som følgelig finansforetakene plikter å gjøre tilgjengelig. Videre fremgår det at den opplysningene gjelder skal identifiseres med fødselsnummer. Motsetningsvis følger det av § 11 i loven at det er denne informasjonen gjeldsinformasjonsforetaket skal behandle.

Slik loven og forskriften er lagt opp skal gjeldsinformasjonsforetak kun sitte på fødselsnummer. Finansforetakene skal ikke formidle andre opplysninger om kunden, slik som navn og kontaktinformasjon. Utgangspunktet da vil være at gjeldsinformasjonsforetaket, basert på den informasjonen det behandler, ikke er i stand til å kontakte den registrerte med et varsel. Det krever i så fall at det samles inn ytterligere informasjon – altså at fødselsnummer må kobles med andre opplysninger. Gjeldsinformasjonsloven i seg selv gir imidlertid ikke hjemmel til det. Isolert sett vil det heller ikke være relevant eller nødvendig med tanke på lovens formål – det er tilstrekkelig at rapportering inn til gjeldsinformasjonsforetaket og utlevering fra skjer på basis av fødselsnummer, det ikke nødvendig med full identitet (full angivelse av hvem personen er).

Her må departementet vurdere nærmere om og å si fall hvordan gjeldsinformasjonsforetak skal få de nødvendige kontaktopplysningene. Det bør vurderes å gi uttrykkelig hjemmel til å samle inn og bruke slik informasjon. I så fall bør det fastsettes hva slags data man kan bruke, kilden man kan bruke og hvilket formål man kan bruke disse opplysningene til. Formålet her bør avgrenses til det å gi varsel.

For øvrig kommer informasjonsplikten inn på et tidligere tidspunkt i prosessen også, altså når søknad om kreditt fremmes. Så langt vi kan se pålegger ikke loven de aktuelle foretakene en plikt til å søke i registeret eller portalen ved behandling av søknad om kreditt. Vi antar derfor at det fortsatt vil være mulig å inngå avtale om forbrukslån, uten søk i registeret, men da trolig til en langt høyere pris. Dersom det innvilges kreditt vil imidlertid foretaket ha en plikt til å

gjøre gjeldsopplysningene tilgjengelige for gjeldsinformasjonsforetak, jf. gjeldsinformasjonsloven §10. Dette bør de som søker kreditt gjøres oppmerksom på allerede på søknadstidspunktet. Denne forpliktelsen vil følge av personopplysningsregelverket, men bør av pedagogiske grunner inntas også i regelverket om gjeldsinformasjonstjenester.

Krav om retting

I forslag til krav om retting er det lagt opp til at den registrerte kan henvende seg til enten gjeldsinformasjonsforetaket, finansforetaket som har gjort informasjonen tilgjengelig eller den som har mottatt opplysningene. En som mottar kravet skal videreformidle kravet til kilden opplysningene er mottatt fra, slik at feilen kan rettes der den har oppstått.

Denne løsningen er problematisk sett hen til prinsippet i personopplysningsretten om at krav om retting rettes til den som er *behandlingsansvarlig*, jf. personopplysningsloven § 27. Som departementet skriver er finansforetaket som utleverte opplysningene som må foreta rettingen dersom noe er feil, men det vil trolig ikke være de som må anses som behandlingsansvarlig dersom opplysningene blir lagret i et gjeldsregister. Så langt vi kan se er det heller ikke tatt stilling til hvem som vil være behandlingsansvarlig for et slikt register, og dermed hvem som er pliktsubjektet etter personopplysningsloven. Dette er problematisk i seg selv. Som nevnt over er det den behandlingsansvarlige som har ansvar for at alle opplysninger er oppdatert og korrekte, jf. personopplysningsloven §11 først ledd bokstav e, og som skal sørge for at uriktige opplysninger blir slettet eller rettet.

Det er videre grunn til å tro at den som mottar gjeldsinformasjonen i mange tilfeller trolig ikke vil være i stand til å se hvor en henvendelse om retting skal gå. Det vises her særlig til forslaget § 5, der det fremgår at, dersom den det gjelder ha flere kredittavtaler, det ikke skal opplyses om hvilken finansinstitusjonen vedkommende har gjeld hos, men bare opplyse antall avtaler, samlet saldo mv.

Det bemerkes for øvrig at den foreslåtte regelen om retting illustrere de personrettslige utfordringene ved å etablere et gjeldsregister og viser fordelene ved portalløsning. Etablering av et register innebærer lagring av store mengder data som det vil bli svært vanskelig å holde oppdatert, mens en portalløsning ikke innebærer en slik duplisering av dataene. Ved en portalløsning vil gjeldsinformasjonsforetaket for øvrig ikke lagre opplysningene som er samlet inn og utlevert på forespørsel. Selskapet vil i denne situasjonen ikke være i stand til å håndtere rettingskrav sånn helt uten videre.

Vi støtter for øvrig at det er inntatt en presisering av formålsbegrensingen i § 7 og at det gis regler om tilgangskontroll i § 8.

Behov for nærmere regler om sletting

Etter gjeldsinformasjonsloven § 15 skal gjeldsinformasjonsforetak slette gjeldsopplysninger «når gjelden er innfridd og eventuell kredittramme avviklet».

Dette bestemmelsen åpner for at det ikke er nødvendig å slette historiske opplysninger, for eksempel tidligere saldo på lånet. Her mener vi at det i forskriften må strammes inn med en

uttrykkelig plikt til å slette historiske data. I resultat skal gjeldsinformasjonsforetaket bare sitte på sist oppdaterte gjeldsopplysninger, og ikke tidligere versjoner av disse.

Med vennlig hilsen

Erik Thon
direktør

Signhild Blekastad
seniorrådgiver

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Statsforvaltningsavdelingen
Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO